

Kiusallinen kaveri

Suomalaisten luottamus
Yhdysvaltoihin on romahtanut

Sami Metelinen
Toimituspäällikkö, EVA

sami.metelinen@eva.fi
@SamiMetelinen
www.eva.fi

- Puolet (49 %) suomalaisista on sitä mieltä, että Yhdysvaltojen presidentti Trump on lyhyessä ajassa muuttanut maansa Euroopan ystävästä Euroopan vastustajaksi.
- Suomalaisten valtaenemmistön (73 %) mielestä Yhdysvallat on epävakaa ja arvaamaton. Kaksi vuotta aiemmin näin ajatteli vielä puolet pienempi joukko.
- Puolet (51 %) pitää Yhdysvaltoja laajentumis-
haluisena suurvaltana. Osuus on 27 prosenttiyksikköä
suurempi kuin vuoden 2023 mittauksessa.
- Neljäsosan (25 %) mielestä Trumpia tukeva
MAGA-liike on tullut jäädäkseen, koska se puuttuu
aitoihin ongelmiin. Perussuomalaisten äänestä-
jistä näin ajattelee 64 prosenttia ja kokoomuksen
äänestäjistä 35 prosenttia.

Suomalaisten näkemykset Yhdysvalloista ovat muuttuneet merkittävästi negatiivisempaan suuntaan Donald Trumpin toisella presidenttikaudella. Siinä missä Joe Bidenin presidenttikaudella Suomen liittyessä Naton jäseneksi Yhdysvallat alettiin nähdä Suomessa hyvänä yhteistyökumppanina, yhä useampi näkee Yhdysvallat nyt laajentumishaluisena suurvaltana, epävaakaana ja arvaamattomana sekä epäluotettava sopimuskumppanina.

Arvo- ja asennetutkimuksen aineisto on kerätty lokakuussa 2025, joten vuoden 2026 alun käänteet liittyen Venezuelan presidentti Nicolas Maduron kaappaukseen ja Grönlantikysymyksen ajankohtaistumiseen eivät näy asenteissa. Syksyn asenteita voikin tarkastella osana laajempaa asennemuutosta suhteessa Yhdysvaltoihin, johon eivät hetken ajankohdaiset uutisasiat ole ehtineet vaikuttaa. Toisaalta juuri esimerkiksi Grönlannin tapaus osoittaa presidentti Trumpin toiminnan tempoilevuuden: yhdessä hetkessä Trump uhkaa eurooppalaisia liittolaisiaan toimilla Grönlannin haltuun ottamiseksi, ja toisessa hetkessä kriisi on jo ratkaistu sopimalla. Kunkin hetken ajankohtaisiin kysymyksiin liittyvien mielipiteiden sijaan Arvo- ja asennetutkimuksen on tarkoitus luodata pysyvämpiä muutoksia ihmisten asenteissa.

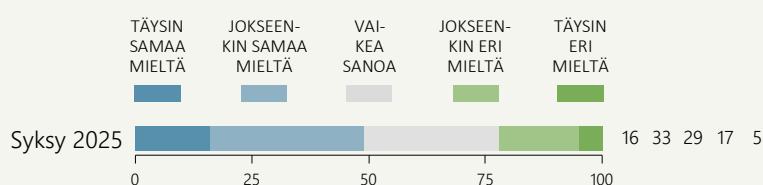
Arvo- ja asennetutkimuksen data osoittaa, että suomalaisten asennemuutos kohti kielteisempiä Yhdysvallat-asenteita tapahtui jo ennen vuoden 2026 alussa nähtyä Trumpin

aggressiivisempaa linjaa suhteessa Eurooppaan. Toisaalta eräät asenteita kuvaavat aikasarjat (Kuviot 3–7, ss. 5–9) kertovat, etteivät pahimmat Trumpin presidenttikautteen liitetty pelot ole ainakaan vielä toteutuneet. Syksyllä 2025 mitattuja suomalaisten asenteita Trumpia, hänen hallintonsa politiikkaa ja Yhdysvaltoja kohtaan voi pitää siis läpileikkauksena suomalaisten näkemyksistä, kun heille on selvinnyt, minkälaista politiikkaa Trump harjoittaa.

Suomalaisille ei ole jäänyt epäselväksi, että Yhdysvaltojen ulkopoliitikassa on tapahtunut merkittävä käänne verrattuna edelliseen presidenttiin, Joe Bideniin. Puolet (49 %) suomalaisista on sitä mieltä, että Yhdysvaltojen presidentti Trump on lyhyessä ajassa muuttanut maansa Euroopan ystävistä Euroopan vastustajaksi (Kuvio 1). Reilu viidesosa (22 %) ei yhdy näkemykseen Yhdysvaltojen muuttumisesta Euroopan vastustajaksi ja kolme kymmenestä (29 %) ei ota asiaan kantaa.

Vastausten väestöryhmittäinen erittely osoittaa, että suhtautuminen Trumpin vaikutukseen Eurooppa-suhteisiin jakaa näkemyksiä vastaajan poliittisen suuntautumisen mukaan. Vasemmistoliiton (77 %), vihreiden (74 %), RKP:n (65 %) ja SDP:n (61 %) äänestäjien selvät enemmistöt yhtyvät näkemykseen Yhdysvaltojen muuttumisesta Euroopan vastustajaksi Trumpin johdolla (ks. Kuvioliite).¹ Keskustan äänestäjistä näin ajattelee puolet (50 %), kun taas hallituksen oikeistopuolueiden kannattajien keskuudessa näkemys

Kuvio 1. "Yhdysvaltojen presidentti Trump on lyhyessä ajassa muuttanut maansa Euroopan ystävistä Euroopan vastustajaksi" (%)

jää vähemmistöön. Kokoomuksen äänestäjistä 38 prosenttia, kristillisdemokraattien äänestäjistä 33 prosenttia ja perussuomalaisten äänestäjistä 29 prosenttia ajattelee Trumpin muuttaneen Yhdysvallat Euroopan vastustajaksi. Toisaalta yhdenkään ryhmän kohdalla enemmistö ei suoranaisesti torju teesiä. Lähimmäksi tulevat perussuomalaisten kannattajat, joista puolet (49 %) ei katso Trumpin kääntyneen Eurooppaa vastaan.

Monen suomalaisen näkemys Yhdysvaltojen muuttumisesta Euroopan ystävästä Euroopan vastustajaksi on yhteydessä suureen muutokseen siinä, miten suomalaiset nykyään arvioivat Yhdysvaltojen olemusta ylipäänsä. Uutta ei ole se, että suomalaiset näkevät Yhdysvalloissa suuria sisäisiä ristiriitoja ja eriarvoisuutta, mutta uusina piirteinä suomalaisten asenteissa nousee esiin laaja huoli Yhdysvaltojen epävakaudesta ja epäluotettavuudesta. Toisaalta asenteet ovat hyvin jakautuneita, mikä kielii erityisesti poliittista vasemmistoa ja oikeistoa äänestävien keskenään ristiriitaisista odotuksista Trumpin politiikan suhteen.

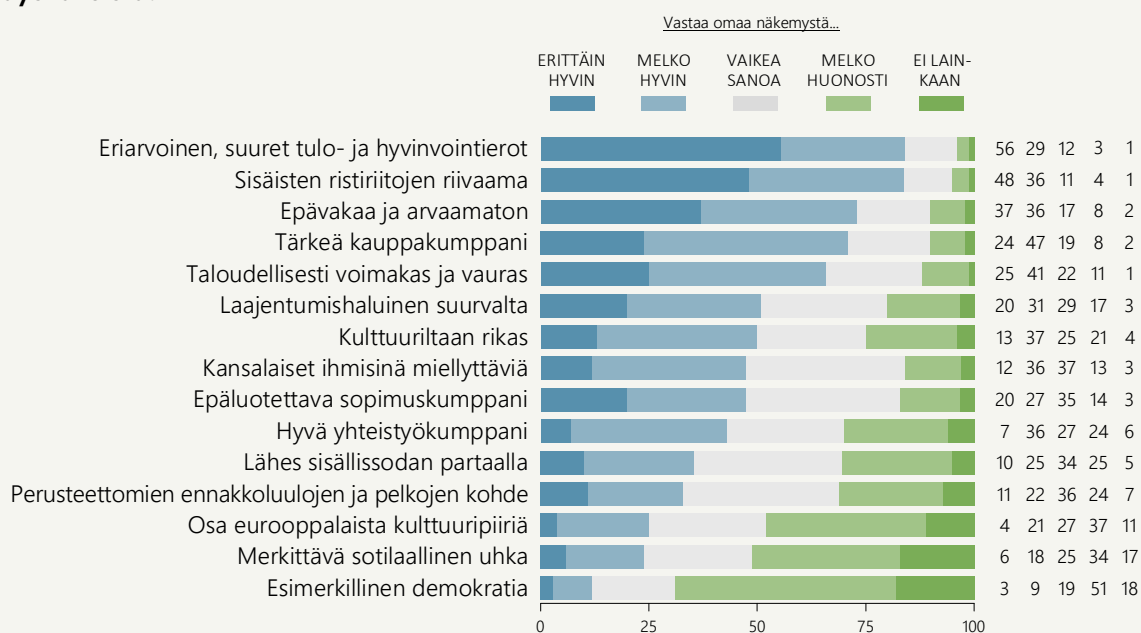
EVA kysyi osana syksyn 2025 Arvo- ja asennetutkimusta 15 luonnehdinnan kohdalla, miten ne vastaavat omaa kuvaa nykyisestä Yhdysvalloista (Kuvio 2). Sama kysymyskoko-naisuus esitettiin tutkimuksessa vuonna 2023, mikä mahdollistaa asennemuutosten havaitsemisen.²

Suomalaiset ovat melko lailla yhtä mieltä siitä, että Yhdysvallat on eriarvoinen ja maassa on suuret tulo- ja hyvinvointierot. Näin ajattelee 85 prosenttia suomalaisista. Käytännössä yhtä moni (84 %) pitää hyvänä luonnehdintana, että Yhdysvallat on sisäisten ristiriitojen riivaama.

Arviot Yhdysvaltojen sisäisestä tilasta ovat linjassa sen kanssa, mitä amerikkalaiset itsekin ajattelevat. Amerikkalaisten enemmistö arvioi, että maassa on liikaa taloudellista eriarvoisuutta.³ Etenkin politiikkaan liittyvät sisäiset ristiriidat nousevat niin ikään esiin amerikkalaisten omissa huolissa.⁴

Verrattuna vuoden 2023 mittaukseen suomalaisten näkemykset Yhdysvalloissa esiintyvistä taloudellisesta eriarvoisuudesta ja sisä-

Kuvio 2. Miten seuraavat väitteet ja luonnehdinnat vastaavat sitä kuvaa, joka sinulla on nykyisestä Yhdysvalloista?

sistä ristiriidoista ovat säilyneet jotakuinkin ennallaan (ks. Liitekuvio 1).

Arvaamattomuus pelottaa

Sen sijaan iso muutos suomalaisten näkemyksissä on tapahtunut siinä, että nyt valtaenemmistö (73 %) suomalaisista näkee Yhdysvallat epävakaina ja arvaamattomana (ks. Kuvio 2 edellä). Kaksi vuotta aiemmin näin ajatteli puolet pienempi osuus (35 %, ks. Liitekuvio 1).

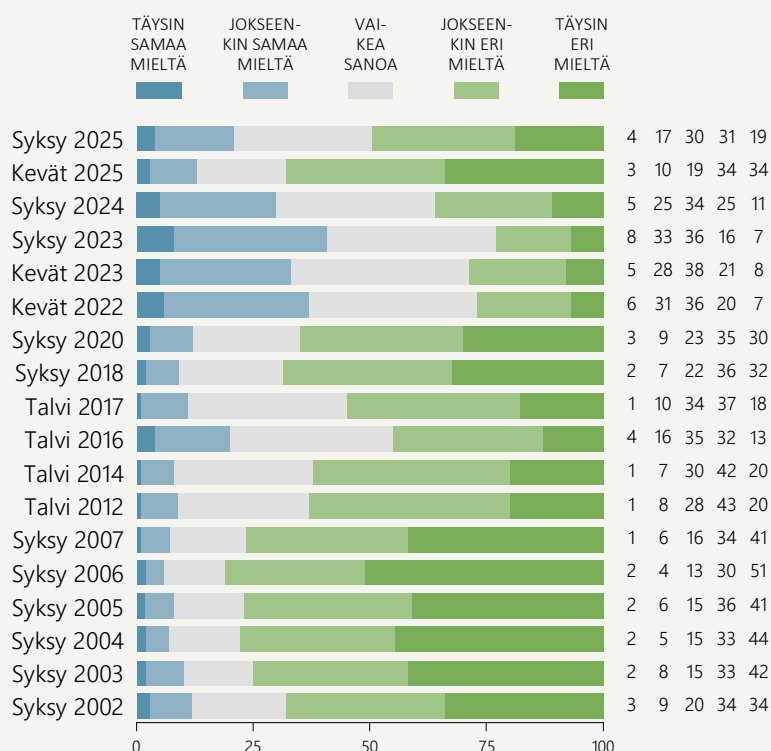
Muutos on näin lyhyessä ajassa poikkeuksellisen iso (+ 38 %-yks.) ja alleviivaa sitä, kuinka isona muutoksena suomalaiset pitävät Donald Trumpin nousua toistamiseen Yhdysvaltain presidentiksi. Suomalaisten pelot olivat nähtävissä jo ennen Yhdysvaltain presidentinvaaleja toteutetussa syksyn 2024 Arvoja asennetutkimuksessa, jossa suomalaisten selvät enemmistöt arvioivat Trumpin valinnan vaikuttavan kielteisesti rauhaan maail-

massa, vapaakauppaan ja globalisaatioon, Yhdysvaltojen asemaan sekä myös Suomen asemaan Venäjän naapurina.⁵

Pelot Trumpin arvaamattomuudesta Yhdysvaltain presidenttinä näkyvät siinä, että vain viidesosa (21 %) suomalaisista arvioi Yhdysvaltojen toimivan maailmanpolitiikassa oikein ja ansaitsevan myös suomalaisten tuen (Kuvio 3). Puolet (50 %) on tästä eri mieltä eli ja kolme kymmenestä (30 %) ei osaa tai halua arvioida Yhdysvaltojen toimia.

Mielipiteestään epävarmojen osuus on kasvanut selvästi kevään 2025 mittauksesta, jolloin Trump oli vasta astunut virkaansa toiselle kaudelleen. Samalla Yhdysvaltojen toimet tuomitsevien osuus on vähentynyt vastaavasti. Tämä osoittaa, että vaalikauden alun pahimmat pelot esimerkiksi Naton hajoamisesta ja jättitulleista eivät sittenkään toteutuneet. Trumpin pelikirja on vähitellen alkanut hahmottua suurelle yleisölle eri puolilla maa-

Kuvio 3. ”Yhdysvallat toimii maailmanpolitiikassa oikein ja ansaitsee myös suomalaisten tuen” (%)

ilmaa: hän esimerkiksi ensiksi uhkasi valtavilla tulleilla, mutta on käytyjen neuvotteluiden jälkeen peruuttanut äärimmäisyyksistä. Euroopalta Trump on vaatinut puolustusmäärärahojen nostamista viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta Natoon sitoutumisensa ehtona, ja eurooppalaiset valtiot ovat myöntäneet vaatimuksiin. Vuosi 2025 on osoittanut, että Trumpin kanssa voi neuvotella, mutta arvaamattomuuden elementti säilyy.

Suomalaiset myös tulkitsevat Trumpin vaikutusta kovin eri tavoin riippuen siitä, mikä oma poliittinen suuntautuminen on. Suopeimmin Yhdysvaltojen toimia arvioivat perussuomalaisten (44 %) ja kokoomuksen (37 %) äänestäjät (ks. Kuvioliite). Suurista eduskuntapuolueista Yhdysvaltojen politiikan tuomitsevalla linjalla ovat selkeästi vasemmistoliiton (86 % eri mieltä) ja vihreiden (79 % eri mieltä) äänestäjät sekä maltillisemmin enemmistöt SDP:n (58 %) ja keskustan (52 %) äänestäjistä.

Tuomitseva suhtautuminen Yhdysvaltojen toimiin maailmalla ei kuitenkaan ole koko totuus, sillä Venäjän Ukrainan-hyökkäyksestä lähtien suomalaiset ovat suhtautuneet Yhdysvaltoihin myös keskeisenä kumppanina, eikä

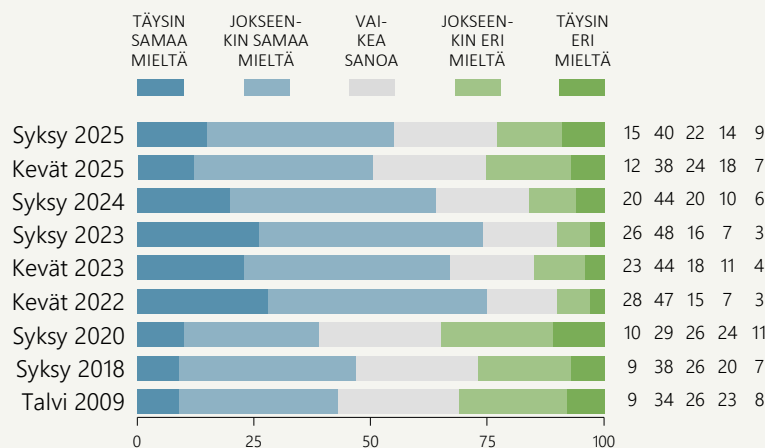
tämä näkemys ole täysin hävinnyt Trumpin tultua presidentiksi.

Enemmistö (55 %) pitää Yhdysvaltoja länsimaisten arvojen keskeisenä puolustajana maailmassa ja Suomellekin tärkeänä kumppanina ongelmistaan huolimatta (Kuvio 4). Vain vajaa neljäsosa (23 %) ei pidä Yhdysvaltoja länsimaisten arvojen puolustajana ja Suomelle tärkeänä kumppanina.

Tämänkin väittämän kohdalla suomalaisten näkemykset ovat tulleet Yhdysvalloille hieman suopeammiksi verrattuna kevään 2025 mittaukseen, mutta ne ovat silti selvästi valjempia kuin Ukrainan sodan alettua keväällä 2022 ja Suomen päätettyä hakea Nato-jäsenyyttä. Toisaalta tätä ennen suomalaisten näkemykset Yhdysvaltojen roolista maailmassa olivat paljon nykyisiä mielipiteitä kriittisempiä.

Tämä korostaa ristiriitaista suhtautumista Yhdysvaltoihin. Suuresta turvallisuuspoliittisesta askeleesta täysivaltaiseksi länsimaaksi ja Yhdysvaltojen läheiseksi liittolaiseksi ei ole kuin muutama vuosi. Halua luottaa Yhdysvaltojen apuun löytyy edelleen, mutta Trumpin arvaamattomuus on horjuttanut sitä selvästi. Tämä näkyy myös aiemmin julkaistuissa syk-

Kuvio 4. "Ongelmistaan huolimatta Yhdysvallat on länsimaisten arvojen keskeinen puolustaja maailmassa ja Suomellekin tärkeä kumppani" (%)

syn 2025 Arvo- ja asennetutkimuksen tuloksissa, joissa suomalaisten suhtautuminen Natoon on säilynyt varsin myönteisenä, mutta luottamus turvatakuiden pitävyyteen on hiipunut selvästi.⁶

Suomalaisten muuttuvaa ja osin ristiriitastakin suhtautumista Yhdysvaltoihin kuvaa myös se, että sitä pidetään tärkeänä, mutta samaan aikaan myös melko epäluotettavana kumppanina. Kyse on varovaisesta realismista. Yhdysvallat on Suomelle tärkeä kaupakumppani riippumatta siitä, kuka maassa on presidenttinä.

Valtaenemmistö (71 %) pitää Yhdysvaltoja tärkeänä kauppakumppanina ja vain kymmenesosa (10 %) on toisella kannalla (ks. Kuvio 2 edellä). Yhdysvallat oli viime vuonna Suomen toiseksi suurin kauppakumppani kaupan arvolla mitattuna.⁷ Siinä suhteessa kyse on tosiasioiden tunnustamisesta.

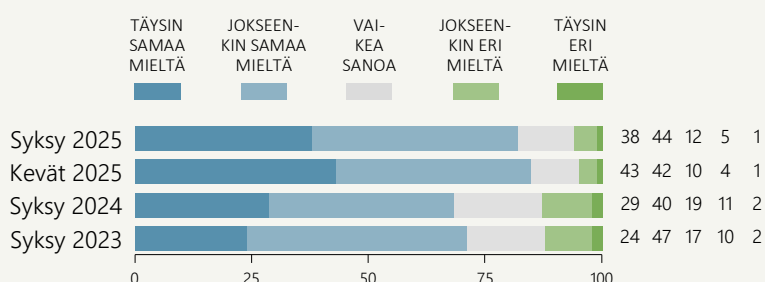
Eri kysymys on, minkälaisena kumppanina suomalaiset arvioivat Yhdysvaltoja valtiollisena toimijana. Lähes puolet (47 %) arvioi nyt, että Yhdysvallat on epäluotettava sopimuskumppani ja vain 17 prosenttia pitää tällaista luonnehdintaa epäsopivana. Muutos kaksi vuotta aiemmin suoritettuun mittaukseen on todella suuri. Tuolloin enemmistö torjui tämän näkemyksen, ja vain kymmenesosa piti Yhdysvaltoja epäluotettavana sopimuskumppanina, eli nämä arviot ovat kasvaneet peräti 37 prosenttiyksiköllä (ks. Liiteku-

vio 1). Kyselyn 15 luonnehdinnan listalla tämä on suurin yksittäinen muutos, mikä heijastaa nopeasti kasvanutta epäluuloa koko Yhdysvaltoja kohtaan. Epäluuloisuus on kasvanut kautta linjan, vaikka oikeistopuolueiden kannattajien epäluulo Yhdysvaltoja kohtaan onkin hieman vaisumpaa kuin poliittisen kentän vasemmalla laidalla (ks. Kuvioliite).

Vaikka Yhdysvaltojen luotettavuutta sopimuskumppanina ei pidetä häävinä, varsin monen (43 %) mielestä se on kuitenkin hyvä yhteistyökumppani. Kolme kymmenestä (30 %) pitää tätä luonnehdintaa vuorostaan huonosti sopivana. Nämä näkemykset kumppanuudesta vaikuttavat ristiriitaisilta, mutta toisaalta ne kohdistuvat kumppanuuden ulottuvuuksiin, jotka toimivat eri tavoin. Suomi tekee Yhdysvaltojen kanssa yhteistyötä kaupassa ja Naton myötä hyvin tiiviisti sotilaallisissa kysymyksissä. Tämä yhteistyö on jatkunut Trumpista riippumatta. Toinen luonnehdinta koskee Yhdysvaltoja sopimuskumppanina, mikä tarkoittaa poliittista arviota hallinnon sopimiskyvystä. Esimerkiksi tullikiistojen kohdalla Yhdysvallat ei ole Trumpin kaudella osoittanut kunnioittavansa vanhojen sopimusten jatkuvuutta.

Ristiriita on siis looginen ja kuvaa nykyisen nopeasti muovautuvan maailmanpolitiikan tilan epävarmuutta. Samaan aikaan vanhat liittolaisuudet ja kauppasuhteet jatkuvat, mutta Trumpin politiikka myös haastaa niitä.

Kuvio 5. "Suomen ei pidä tehdä itsestään riippuvaista Yhdysvalloista, koska se asettaa aina oman etunsa etusijalle" (%)

Toistaiseksi on mahdotonta sanoa varmuudella, kuinka hyvällä tasolla yhteistyö tulevaisuudessa jatkuu.

Tämä logiikka heijastuu suomalaisten valtaenemmistön (82 %) ajatukseen siitä, että Suomen ei pidä tehdä itsestään riippuvaista Yhdysvalloista, koska se asettaa aina oman etunsa etusijalle (Kuvio 5). Vain kuusi prosenttia on toisella kannalla eli hyväksyisi Suomen tekemisen riippuvaiseksi Yhdysvalloista.

Myös tämän väittämän kohdalla havaitaan hienoinen näkemysten pehmeneminen suhteessa kevääseen 2025, mutta muutos jää vähäiseksi. Trumpin toinen presidenttikausi näkyy asenteissa: suomalaiset ovat varuillaan. Varovaisuuden lisäksi näkemyksissä korostuu selkeä toive siitä, ettei Yhdysvaltojen suuntaan kuitenkaan liikoja nöyristeltäisi. Vain neljäsosa (24 %) on sitä mieltä, että Suomen ei pitäisi ottaa kantaa sellaisiin kysymyksiin, jotka asettaisivat hyvät suhteemme Yhdysvaltoihin vaakalaudalle (Kuvio 6). Vajaa puolet (48 %) on päinvastaisella kannalla eli edellyttäisi kannan ottamista sellaisiinkin kysymyksiin, jotka saattaisivat vakavasti horjuttaa Yhdysvallat-suhdettamme. Verraten suuri joukko (28 %) ei ota asiaan kantaa.

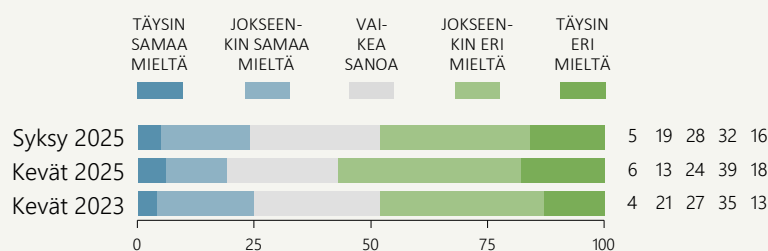
Näkemykset ovat säilyneet viime vuosina jokseenkin vakaina kantaa ottamisen suhteen. Esimerkki tällaisesta valintatilanteesta nähtiin, kun Suomi muiden Pohjoismaiden mukana asettui tukemaan Tanskaa,

kun Trump vaati julkisesti Tanskalle kuuluvaa Grönlannin itsehallintoaluetta itselleen. Sotilaallisen liittoutumisen ratkaisu ei selvästikään tarkoita, että suomalaiset olisivat valmiita Yhdysvaltojen suhteen samanlaiseen suomettumiseen kuin aikoinaan Neuvostoliiton suhteen. Tilannekin on varsin toisenlainen. Neuvostoliiton kohdalla taivutettiin painostuksen ja uhan alla, liittolaisuus Yhdysvaltojen kanssa on Suomen omasta tahdosta lähtevää, jolloin Suomella on myös sanansa sanottava liittolaisuuden ehdoista.

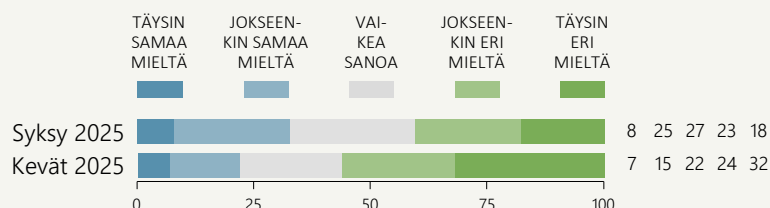
Iso osa suomalaisista näyttäisi olevan tarkkailijan positiossa tulevaisuuden suhteen, sillä lopullista tuomiota Trumpin politiikan epäonnistumisesta kovin moni ei ole valmis antamaan. Kolmasosa (33 %) arvioi Trumpin toimien kuitenkin edistävän ratkaisujen löytymistä moniin maailman ongelmiin, vaikka niitä voi pitää monin tavoin kyseenalaisina (Kuvio 7). Suurempi osa (41 %) kallistuu epäilevälle kannalle eli ei näe Trumpin toimien edistävän ratkaisujen löytymistä. Aivan selkeää suuntaa suomalaisten näkemyksillä ei ole, sillä reilu neljäsosa (27 %) ei ota asiaan kantaa.

Muiden aiemmin esitettyjen Yhdysvaltoihin ja Trumpiin liittyvien väittämien tavoin tässäkin tapauksessa nähdään pahimpien pelkojen hienoinen väistyminen suhteessa aivan Trumpin kauden alussa toteutettuun mittaukseen.

Kuvio 6. "Suomen ei pitäisi ottaa kantaa sellaisiin kysymyksiin, jotka asettaisivat hyvät suhteemme Yhdysvaltoihin vaakalaudalle" (%)

Kuvio 7. ”Vaikka presidentti Trumpin toimia voi pitää monin tavoin kyseenalaisina, ne kuitenkin edistävät ratkaisujen löytymistä moniin maailman ongelmiin” (%)

Hiipuvia vahvuuksia

Sisäisten ristiriitojen ja hallinnon epäluotettavuuden ohella suomalaiset näkevät kuitenkin Yhdysvalloissa edelleen useita vahvuuksia. Kahden kolmasosan (66 %) mielestä Yhdysvaltoja kuvaa hyvin luonnehdinta, jonka mukaan se on taloudellisesti voimakas ja vauras (ks. Kuvio 2 edellä). Yhdysvallat onkin bruttokansantuotteella mitattuna maailman vaurain maa.

Vaikka tässä suhteessa Yhdysvaltojen taloudellinen asema ei ole Yhdysvalloissa osoittanut toistaiseksi horjumista, lähes kaikkien positiivisten luonnehdintojen kohdalla arviot ovat heikkenemään päin. 16 prosenttiyksikköä pienempi osuus kuin vuonna 2023 pitää Yhdysvaltoja nyt taloudellisesti voimakkaana ja vauraana (ks. Liitekuvio 1).

Taloudellisen ja sotilaallisen voiman lisäksi Yhdysvallat on 1900-luvun aikana tullut tunnetuksi pehmeän vallan käyttäjänä ja amerikkalainen kulttuuri on tunkeutunut käytännössä jokaiseen länsimaalaiseen kotiin erilaisine alakulttuureineen. Puolet (50 %) arvioi Yhdysvaltojen olevan kulttuuriltaan rikas, mutta neljäsosa (25 %) pitää tällaista luonnehdintaa huonona.

Yhtä lailla vajaa puolet (48 %) suomalaisista pitää Yhdysvaltojen kansalaisia ihmisinä miellyttävinä, ja vain 16 prosenttia asettuu tässä asiassa epäilevälle kannalle. Kolmasosan (33 %) mielestä Yhdysvallat on

perusteettomien ennakkoluulojen ja pelkojen kohde, mutta lähes yhtä moni (31 %) pitää tällaista kuvausta huonona eli näkee perusteitakin ennakkoluuloille ja peloille. Iso osa (36 %) ei osaa ottaa asiaan kantaa.

Vaikka Yhdysvaltojen liittovaltion kehitys on enimmäkseen eurooppalaisten siirtolaisten tarinaa, vain neljäsosa (25 %) pitää Yhdysvaltoja osana eurooppalaista kulttuuripiiriä, ja lähes puolet (48 %) pitää tällaista luonnehdintaa huonosti Yhdysvaltoihin osuvana. Amerikkalainen kulttuuri on elokuvien, television, musiikin ja pikaruokaketjujen kautta suomalaisillekin tuttua, mutta sen nähdään poikkeavan eurooppalaisista traditioista kenties viime vuosina entisestään vahvistuneen uskonnollisen konservatiivisuuden myötä.

Enää reilu kymmenesosa (12 %) pitää Yhdysvaltoja esimerkillisenä demokratiana, ja selvä enemmistö (69 %) sanoo tällaisen luonnehinnan sopivan Yhdysvaltoihin huonosti. Erityisesti luonnehdintaa huonona pitävien osuus on kasvanut (+14 %-yks.).

Samalla kun suomalaisten positiiviset arviot Yhdysvalloista hiipuvat, negatiiviset kuvaukset voimistuvat. Nyt jo puolet (51 %) pitää Yhdysvaltoja laajentumishaluisena suurvaltana, ja vain viidesosa (20 %) ei pidä. Muutos edelliseen mittaukseen nähden on valtava, kun 27 prosenttiyksikköä aiempaa suurempi

Ei eurooppalaista kulttuuripiiriä.

osuus näkee Yhdysvallat laajentumishaluisena (ks. Liitekuvio 1). Arvioita voi verrata siihen, että vuoden 2023 mittauksessa noin kuusi kymmenestä arvioi Kiinan laajentumishaluisiksi suurvallaksi. Toisaalta Venäjän arvioivat tällaiseksi lähes kaikki.

Huomionarvoista on, että laajentumishaluisena Yhdysvaltoja eivät pidä ainoastaan siihen yleisesti ottaen kriittisesti suhtautuvat, poliittisesti vasemmalle kallistuvat väestöryhmät, vaan myös oikeistopuolueiden äänestäjissä yli kolmasosa ajattelee näin (ks. Kuvioliite). Tämä viittaa siihen, että kyse ei välttämättä ole pelkästään Yhdysvaltojen kehitykseen liitetystä huolista, vaan perustavanlaatuisesta uudelleenarviosta sen suhteen, että sääntöpohjaisesta maailmanjärjestyksestä on siirrytty jälleen etupiirijähteluun, joka vallitsi viimeksi kylmän sodan aikana.

Vaikka moni näkee Yhdysvallat laajentumishaluisena, melko harva (24 %) kuitenkin pitää sitä toistaiseksi merkittävänä sotilaallisena uhkana, ja puolet (51 %) pitääkin tällaista luonnehdintaa huonona. Yhtä kaikki, myös Yhdysvaltoja sotilaallisena uhkana pitävien osuus on kasvamaan päin (+ 9 %-yks.).

Sotilaallisen uhan sijaan isompi osa suomalaisista on huolissaan Yhdysvaltojen sisä-

sestä kehityksestä. Reilu kolmasosa (35 %) arvioi Yhdysvaltojen olevan lähes sisällissodan partaalla, ja pienempi osa (30 %) ei tällaista kehityskulkua näe. Toisaalta kolmasosa (34 %) ei osaa ottaa asiaan kantaa.

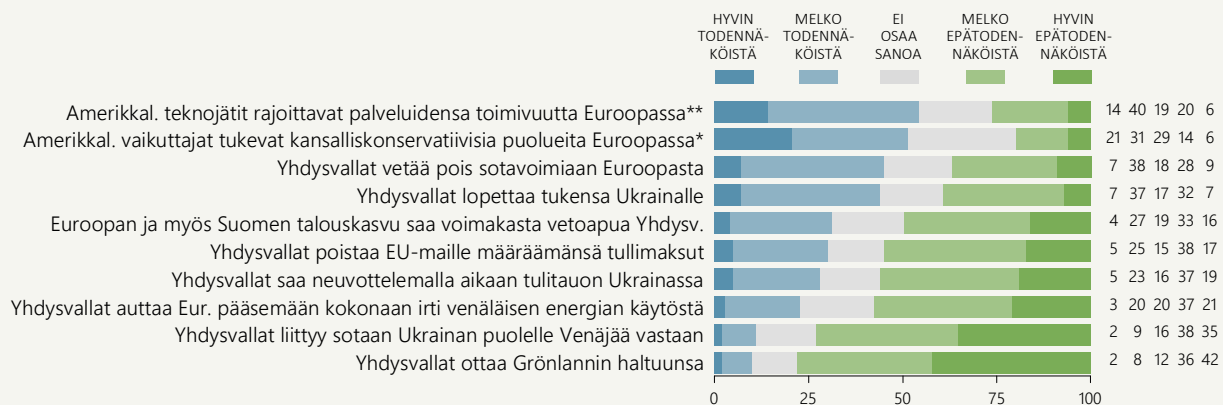
Ongelmia Euroopalle

Suomalaisten Yhdysvaltoja koskevien luonnehdintojen suunta on selvä: liittovaltion sisäiset ristiriidat kasvavat, ja Atlantin tällä puolella Yhdysvaltoihin ei voi enää suhtautua samalla tavalla luotettavana ystävänä kuin aiemmin. Yhdysvaltojen muuttuminen ystävästä Euroopan vastustajaksi (ks. Kuvio 1) tarkoittaa muun muassa sitä, että suomalaiset varautuvat tulevaisuudessa esimerkiksi ongelmiin amerikkalaisen teknologian käytössä, vaalivaikuttamiseen tai Yhdysvaltojen sotilaallisen läsnäolon kuihtumiseen Euroopassa.

Tämä selviää, kun suomalaisia pyydettiin arvioimaan kymmenen Yhdysvaltojen Eurooppa-politiikkaa koskevan mahdollisen kehityskulun todennäköisyyttä (Kuvio 8).

Enemmistö (54 %) suomalaisista pitää todennäköisenä amerikkalaisten teknojätien rajoittavan palveluidensa toimivuutta Euroopassa vaatien EU:ta purkamaan sään-

Kuvio 8. Kuinka todennäköisinä pitää mahdollisia kehityskulkuja?

*Amerikkalaiset vaikuttajat tukevat kansalliskonservatiivisia puolueita Euroopan maiden vaaleissa

**Amerikkalaiset teknojätit rajoittavat palveluidensa toimivuutta Euroopassa vaatien EU:ta purkamaan sääntelyään

telyään. Neljäsosa (26 %) ei pidä tällaista kehitystä todennäköisenä. Asia on ajankohtainen sikäli, että Googlen, Metan ja Microsoftin kaltaisten amerikkalaisten teknologiajättien painostus EU:ta ja sen digitaalista lainsäädäntöä kohtaan on kasvanut, ja samaan aikaan jotkut EU-maat pyrkivät vaihtamaan amerikkalaisia palveluntarjoajia julkisissa palveluissa eurooppalaisiin. Laajasti amerikkalaisten teknologiajättien vastaiskuja ei ole nähty, mutta teknologiajätit ovat joutuneet toistaiseksi sopeutumaan siihen, että eurooppalainen sääntely estää osan palveluiden toiminnallisuuksista.

Yksi osa taloudellista painostusta saattaa piillä siinä, että ystäviä amerikkalaisten pyrkimyksille löytyy Euroopan kansalliskonservatiivisista puolueista, joiden agenda ja retoriikka vuorostaan ovat linjassa Trumpin politiikan kanssa. Reilu puolet (52 %) pitää todennäköisenä, että amerikkalaiset vaikuttajat tukevat kansalliskonservatiivisia puolueita Euroopassa, ja viidesosa (20 %) pitää tällaista epätodennäköisenä.

Kahden edellä mainitun kehityskulun kohdalla suomalaisten enemmistön arviot tulevaisuuden kehityskuluista ovat samansuuntaisia. Muiden mahdollisten tekijöiden kohdalla arviot jakaantuvat kahtia tai niitä pidetään enimmäkseen epätodennäköisinä.

Vajaa puolet (45 %) pitää todennäköisenä, että Yhdysvallat vetää pois sotavoimiaan Euroopasta, ja 37 prosenttia pitää tällaista kehityssuuntaa epätodennäköisenä. Yhdysvallat on kyllä avoimesti ilmoittanut odottavansa, että Eurooppa kantaa tulevaisuudessa enemmän sotilaallista vastuuta omasta turvallisuudestaan, mutta samaan aikaan ainaakaan toistaiseksi ei ole merkkejä siitä, että lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä Yhdysvallat olisi merkittävästi vähentämässä sota-voimiaan Euroopassa. Myöskään Naton sitoumuksesta luopuminen ei ole ollut enää Trum-

pin ensimmäisen presidenttikauden tapaan agendalla EU-maiden ilmoitettua myöntävänsä Trumpin vaatimuksiin puolustusmäärärahojen nostosta.

Amerikkalaisten joukkojen poisvetämistä povaavien joukkoon verrattuna yhtä moni (44 %) pitää todennäköisenä, että Yhdysvallat lopettaa tukensa Ukrainalle. 39 prosenttia pitää tätä epätodennäköisenä. Tämänkin kehityskulun kohdalla kyse on suhteellisuusarviosta. Yhdysvallat yrittää edistää rauhan-sopimusta Ukrainan ja Venäjän välillä ja on jo vähentänyt tukeaan Ukrainalle, mutta ei ole lopettanut sitä kokonaan. Venäjän painostaminen sopimiseen on edellyttänyt, että Yhdysvallat jatkaa ainakin jossakin muodossa tukeaan Ukrainalle.

Toisaalta suomalaiset ovat melko skeptisiä sen suhteen, että Yhdysvallat onnistuisi tavoitteissaan saada neuvottelemalla aikaan tulitauon Ukrainassa. Todennäköisenä tätä pitää 28 prosenttia ja epätodennäköisenä enemmistö (56 %). Harva (11 %) kuitenkin pitää todennäköisenä, että Yhdysvallat liittyisi sotaan Ukrainan puolelle Venäjää vastaan. Lähes kolme neljästä (73 %) pitää tällaista kehityskulkua epätodennäköisenä.

Positiivisia vaikutuksia ei Yhdysvaltojen suunnasta juuri odoteta. Vajaa kolmasosa (31 %) pitää todennäköisenä, että Euroopan ja myös Suomen talouskasvu saa voimakasta vetoapua Yhdysvalloilta. Puolet (49 %) arvioi tällaisen kehityskulun epätodennäköiseksi. Syynä tähän saattaa olla Trumpin tullipeli, joka ei talouskasvua edistä. Kolme kymmenestä (30 %) pitää todennäköisenä, että Yhdysvallat poistaa EU-maille määräämänsä tullimaksut, mutta enemmistö (55 %) pitää tällaista epätodennäköisenä.

Vaikka Yhdysvallat on nyt onnistunut rajoittamaan venäläisen öljyn pääsyä markkinoille, vain vajaa neljäsosa (23 %) pitää todennäköisenä, että Yhdysvallat auttaisi Eurooppaa pää-

semään kokonaan irti venäläisen energian käytöstä. Selvä enemmistö (58 %) pitää tällaista kehityskulkua epätodennäköisenä.

Isossa osassa Trumpin toiminnassa on kyse puheista, ja teot jäävät lopulta tekemättä. Suomalaiset vaikuttavatkin suhtautuvan Yhdysvaltain presidentin oudoimpiin uh-

teluihin epäuskoisesti. Vaikka vuoden alussa maailmanpolitiikassa kohistiin Grönlannista, vain harva (10 %) uskoi ainakaan mittauksen aikaan lokakuussa 2025, että Yhdysvallat oikeasti ottaisi Grönlannin haltuunsa. Valtaenemmistö (78 %) pitää tätä kehityskulkua epätodennäköisenä.

Moni epäilee MAGA-liikkeen leviävän

Yhdysvaltain presidentti Donald Trumpin suosio on nojannut pitkälti republikaanien sisältä kummunneeseen presidentin henkilön ympärille rakentuneeseen niin sanottuun MAGA-liikkeeseen. Nimi tulee Trumpin kampanjasloganista *Make America Great Again* (*Tehdään Amerikasta jälleen suuri*).

Populismista, kansallisesta suvereniteetista, maahanmuuttokriittisyydestä ja kansalliskonservatismista ponnistava liike on jatkumoa Teekutsuliikkeen kaltaiselle republikaanien sisäiselle konservatiiviselle, radikaalille liikehdinnälle, jossa yhdistyy monenlainen protesti valtavirran politiikkaa kohtaan. Sillä on omat yhtymäkohtansa myös Euroopan maista tutuille kansalliskonservatiivisille liikkeille.

Suomalaiset ovat laajalti yhtä mieltä neljästä MAGA-liikettä kuvaavasta luonnehdinnasta. Ensinnäkin MAGA-liike nojaa 69 prosentin mielestä konservatiivisiin ja kristillisiin arvoihin (Kuvio 9). Lähes yhtä moni (67 %) arvioi MAGA-liikkeen olevan salaliittoteorioiden ja virheellisen tiedon levittäjä. Selvän enemmistön (62 %) mielestä MAGA-liike on vihamielinen julkisia ja valtavirran tiedotusvälineitä kohtaan. Yhtä moni (62 %) pitää liikettä rasistisena ja vähemmistöjä syrjivänä.

Kuvio 9. Missä määrin kuvaukset vastaavat henkilökohtaisia käsityksiäsi MAGA-liikkeestä?

Konservatiivisiin ja kristillisiin arvoihin nojaamisesta eri väestöryhmät ovat enemmän tai vähemmän samaa mieltä. Muiden edellä mainittujen kolmen luonnehdinnan kohdalla havaitaan yksi merkittävä poikkeama näkemysten päälinjasta: noin puolet perussuomalaisten äänestäjistä ei yhdy näkemyksiin MAGA-liikkeestä salaliittoteorioiden levittäjänä, vihamielisenä tiedotusvälineinä kohtaan tai rasistisena (ks. Kuvioliite). Samainen joukko kyseenalaistaa muutenkin säännönmukaisesti kriittiset luonnehdinnat MAGA-liikkeestä ja löytää liikkeestä myös positiivisia piirteitä. Painotuksissa on kuitenkin merkittäviä eroja vastaajan poliittisen suuntautumisen perusteella.

Enemmistön näkemykset liikkeestä kallistuvat selvästi negatiivisten luonnehdintojen kannalle. Reilu puolet (523%) pitää MAGA-liikettä vakavasti otettavana uhkana demokratialle. Reilun neljäsosan (27 %) mielestä tämä luonnehdinta vastaa omaa käsitystä MAGA-liikkeestä vain vähän tai ei lainkaan.

Siinä missä suurista eduskuntapuolueista vasemmistoliiton (89 %), vihreiden (82 %) ja SDP:n (70 %) äänestäjien suuret enemmistöt ja keskustan äänestäjienkin enemmistö (54 %) pitää MAGA-liikettä vakavasti otettavana uhkana demokratialle, kokoomuksen äänestäjistä näin ajattelee alle puolet (45 %), ja toisaalta lähes yhtä suuri osa (42 %) heistä ei pidä MAGA-liikkeen uhkaavuutta demokratialle osuvana kuvauksena. Perussuomalaisten äänestäjien enemmistön (65 %) mielestä ajatus vakavasta uhasta demokratialle ei juuri kuvaa omaa näkemystä liikkeestä. Näkemys uhasta demokratialle yleistyy vastaajan sosioekonomisen statuksen kohotessa. Yrittäjät kuitenkin muodostavat mielenkiintoisen poikkeuksen pääsääntöön, sillä heistä 42 prosenttia pitää MAGA-liikettä vakavana uhkana demokratialle ja 49 prosenttia ei pidä. Tämä on osin yhteydessä siihen, että yrittäjissä on keskimäärin enemmän perussuomalaisten äänestäjiä, mutta toisaalta se saattaa heijastella yleisimminkin yrittäjien keskuudessa piilevää protestimielialaa valtavirran politiikkaa kohtaan kotimaassakin (ks. Kuvioliite).

Varsin moni näkee MAGA-liikkeen laajempaanakin uhkana kuin vain uhkana Yhdysvaltain demokratialle. Puolet (51 %) arvioi MAGA-liikkeen pyrkivän avoimesti heikentämään Euroopan yhtenäisyyttä ja kilpailukykyä. Neljäsosa (25 %), joka ei tällaista uhkaa näe, paikantuu samoihin ryhmiin kuin demokratiaan liittyvien uhka-arvioiden kohdalla.

Vain neljäsosa (24 %) arvioikin MAGA-liikkeen olevan vain Yhdysvaltojen sisäinen ilmiö, joka ei kosketa muita maita. Enemmistö (58 %) sanoo tällaisen kuvauksen vastaavan omaa käsitystä huonosti.

Ei vailla merkitystä

Vaikka MAGA-liike on toistaiseksi ollut varsin selvästi amerikkalainen ilmiö, se ei ole jäänyt suomalaisilta huomaamatta. Vain 38 prosenttia sanoo, että liike on itselle käytännössä tuntematon, ja enemmistö (55 %) sanoo, ettei tietämättömyys siitä vastaa omaa käsitystä liikkeestä. Enemmistö suomalaisista on siis perehtynyt ainakin jollakin tasolla siihen, minkälaisesta liikkeestä on kyse, ja seuraa mitä ilmeisimmin, minkälaisia viitteitä liikkeen leviämisestä Eurooppaan ja Suomeen ilmenee.

Puolet (50 %) arvioi, että MAGA-liikkeen ajatukset ovat leviämässä Eurooppaan ja myös Suomen sisäpolitiikkaan, ja reilu neljäsosa (27 %) ei tällaiseen kuvaukseen yhdy. Vastaavan liikkeen vahvistumista vähitellen Suomessakin näkee vajaa puolet (47 %), mutta kolme kymmenestä (30 %) epäilee tällaista kehityskulkua. Sen sijaan kolmasosa (35 %) MAGA-liikkeen populistiseksi kuplaksi, jonka puhjettua politiikka palaa entisiin uomiinsa. Asian suhteen vallitsee kuitenkin paljon epävarmuutta, sillä kolmasosa (34 %) sanoo tämän vastaavan vain heikosti omaa käsitystä ja vajaa kolmasosa (31 %) ei osaa ottaa kantaa asiaan.

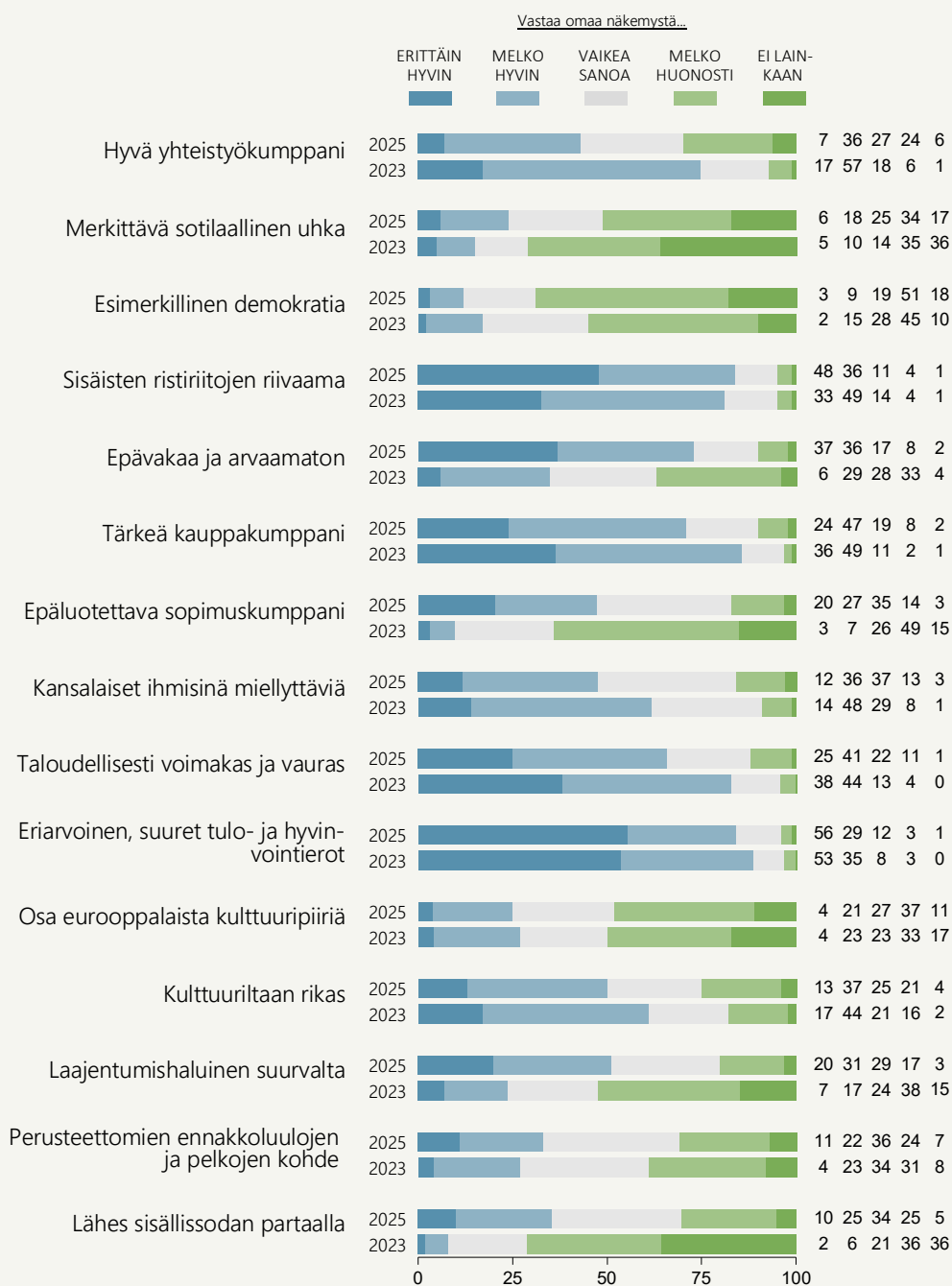
Sama epävarmuus heijastuu siihen, että kolmasosan (324%) mielestä MAGA-liike on muuttamassa maailmanjärjestystä peruuttamattomasti, kun 38 prosenttia ei tällaiseen näkemykseen yhdy.

Suomalaisten joukosta paikantuu noin neljäsosan suuruinen joukko, jonka käsityksiä MAGA-liikkeestä voi luonnehtia voittopuolisen positiivisiksi. Tämä njoukon (25 %) näkemyksiä kuvaa vähintään jossain määrin näkemys, jonka mukaan liike on tullut jäädäkseen, koska se puuttuu aitoihin ongelmiin. Reilu puolet (52 %) sanoo kuvauksen kuvaavan omaa käsitystä vain vähän tai ei lainkaan.

Perussuomalaisten äänestäjistä kaksi kolmesta (66 %) arvioi MAGA-liikkeen tulleen jäädäkseen, koska se puuttuu aitoihin ongelmiin. Näin ajattelee myös reilu kolmasosa (35 %) kokoomuksen äänestäjistä ja neljäsosa (26 %) keskustan äänestäjistä.

Vajaa neljäsosa (23 %) pitää MAGA-liikettä luonnollisena vastareaktionä eliittien ylilyönneille, mutta puolet (48 %) ei katso tällaisen kuvauksen vastaavan omia ajatuksia. Tämänkin kuvauksen kohdalla vajaa puolet (45 %) perussuomalaisten äänestäjistä kallistuu positiiviseen luonnehdintaan MAGA-liikkeestä.

**Liitekuvio 1. Miten eri väitteet ja luonnehdinnat vastaavat kuvaa nykyisestä Yhdysvalloista:
Arviot syksyllä 2023 ja syksyllä 2025 (%)**

Viitteet

- 1 Vastaajien vähäisen määrän takia RKP:n, kristillisdemokraattien ja Liike Nytin äänestäjäryhmiä koskevia tuloksia tulee pitää ainoastaan suuntaa antavina.
- 2 Haavisto (2024).
- 3 Pew Research (2020).
- 4 Ks. Gallup (2026) ja Pew Research (2023).
- 5 Metelinen (2024).
- 6 Metelinen (2025).
- 7 Tammi-marraskuun tilastot. Tulli (2025).

Lähteet

- Gallup (2026) Economic Anxiety Is a Global Problem, <https://news.gallup.com/poll/701438/economic-anxiety-global-problem.aspx>
- Haavisto, I. (2024) Hyvät, pahat ja rumat, Näin suomalaiset ajattelevat Yhdysvalloista, Venäjästä ja Kiinasta, EVA Analyysi N:o 128, <https://www.eva.fi/blog/2024/01/16/hyvat-pahat-ja-rumat-nain-suomalaiset-ajattelevat-yhdysvalloista-venajasta-ja-kiinasta/>
- Metelinen, S. (2024). Suomalaiset äänestäisivät Kamala Harrisia – Trumpin vaikutus maailmaan pelottaa, EVA Artikkel, <https://www.eva.fi/blog/2024/10/29/suomalaiset-aanestaisivat-kamala-harrisia-trumpin-vaikutus-maailmaan-pelottaa/>
- Metelinen, S. (2025). Suursota pelottaa lähes puolta suomalaisista, mutta useimmat luottavat Natoon, EVA Artikkel, <https://www.eva.fi/blog/2025/11/04/suursota-pelottaa-lahes-puolta-suomalaisista-mutta-useimmat-luottavat-natoon/>
- Pew Research (2020). Most Americans Say There Is Too Much Economic Inequality in the U.S., but Fewer Than Half Call It a Top Priority, <https://www.pewresearch.org/social-trends/2020/01/09/most-americans-say-there-is-too-much-economic-inequality-in-the-u-s-but-fewer-than-half-call-it-a-top-priority/>
- Pew Research (2023). Inflation, Health Costs, Partisan Cooperation Among the Nation's Top Problems, <https://www.pewresearch.org/politics/2023/06/21/inflation-health-costs-partisan-cooperation-among-the-nations-top-problems/>
- Tulli (2025). Maatilastoja, <https://tilastot.tulli.fi/taulukot/maatilastoja>

Näin kysely tehtiin

Tulokset perustuvat 2 038 henkilön antamiin vastauksiin. Tulosten virhemarginaali on koko väestön tasolla 2–3 prosenttiyksikköä kumpaankin suuntaan. Tiedot kerättiin 7.10.–20.10.2025. Vastajat edustavat koko maan 18–79-vuotiaasta väestöstä (pl. Ahvenanmaa). Aineisto on kerätty Taloustutkimus Oy:n internetpaneelissa, josta tutkimusotos on muodostettu ositetulla satunnaisotannalla. Aineisto on painotettu edustamaan väestöstä iän, sukupuolen, asuinalueen, koulutuksen, ammatin tai aseman, toimialan ja puoluekannatuksen mukaan. Aineiston tilastollisen analyysin ja tulosgraafikan on tehnyt Pentti Kiljunen (Yhdyskuntatutkimus Oy).

Elinkeinoelämän valtuuskunta

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA on elinkeinoelämän ajatuspaja, jonka tavoitteena on edistää yhteiskunnan pitkän aikavälin menestystä.

EVA toimii elinkeinoelämän ja yhteiskunnan vaikuttajien kohtaamispaikkana.

EVA tuottaa tietoa ja uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun.

EVA Analyysit ottavat kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin ja tarjoavat ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Analyysit löytyvät EVAn kotisivuilta www.eva.fi.

ISSN 2342-0774 (Painettu) ISSN 2342-0782 (PDF)